# ФУНКЦІЇ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

**Ласка Ігор,**
кандидат філологічних наук, доцент
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

**Ардельянов Андрій,**
старший викладач
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

**Солом'янюк Лідія**
викладач
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

У сучасній методиці викладання іноземних мов у вищій школі зворотний зв'язок розглядається як один із ключових педагогічних інструментів, що забезпечує ефективність навчального процесу. На відміну від шкільного навчання, де зворотний зв'язок часто зводиться до контролю та виправлення помилок, у вищій школі він набуває складнішого функціонального навантаження, пов'язаного з розвитком автономії студентів, формуванням рефлексивного ставлення до власної мовленнєвої діяльності та усвідомленням критеріїв успішного володіння іноземною мовою.

Дослідження у сфері педагогіки та методики викладання мов засвідчують, що ефективність зворотного зв'язку визначається не лише його наявністю, а й формою, своєчасністю та відповідністю навчальним цілям. За відсутності продуманого підходу зворотний зв'язок може втрачати навчальну цінність або навіть негативно впливати на мотивацію студентів [4]. У цьому контексті актуальним є аналіз функцій зворотного зв'язку саме в умовах університетського викладання іноземної мови.

Метою цих тез є визначення основних функцій зворотного зв'язку на заняттях з іноземної мови у вищій школі та з'ясування його ролі у формуванні мовленнєвих умінь і навчальної автономії студентів.

У методиці викладання іноземних мов зворотний зв'язок розглядається як інформація, що надається студентові з метою коригування, підтримки або спрямування його навчальної діяльності. У сучасних підходах він трактується не лише як реакція викладача на мовну помилку, а як багатовимірний процес, що охоплює оцінювання, коментарі, запитання та рекомендації щодо подальшого вдосконалення мовленнєвих умінь [6].

Особливого значення набуває розмежування форм зворотного зв'язку, зокрема усного й письмового, безпосереднього й відтермінованого, індивідуального та групового. У контексті викладання іноземної мови ці форми мають різний вплив на розвиток мовленнєвих умінь і потребують

диференційованого використання залежно від виду мовленнєвої діяльності та етапу навчання [3].

У вищій школі зворотний зв'язок також виконує функцію орієнтира для саморегуляції навчання. Він допомагає студентам усвідомлювати власні сильні та слабкі сторони, коригувати стратегії навчання й поступово переходити до більш автономного опанування іноземної мови [1].

Однією з базових функцій зворотного зв'язку є коригувальна, яка полягає у виявленні та поясненні мовних помилок. У методиці викладання іноземних мов наголошується, що ефективність коригувального зворотного зв'язку залежить від його дозованості та відповідності мовленнєвим можливостям студентів. Надмірна корекція може знижувати мовленнєву ініціативу, тоді як вибірковий і цілеспрямований зворотний зв'язок сприяє поступовому вдосконаленню мовних навичок [3].

Не менш важливою є мотиваційна функція зворотного зв'язку. Підтримувальні коментарі, акцент на досягненнях і конструктивні рекомендації сприяють формуванню позитивного ставлення до навчання та підвищують готовність студентів до подальшої мовленнєвої діяльності. Дослідження показують, що саме якісний формувальний зворотний зв'язок має найбільший вплив на навчальну мотивацію [4].

Регулятивна функція зворотного зв'язку полягає в спрямуванні навчального процесу та узгодженні діяльності студентів із навчальними цілями. Через зворотний зв'язок викладач окреслює очікувані результати, критерії оцінювання та можливі шляхи їх досягнення. Такий підхід дозволяє студентам краще орієнтуватися в навчальних вимогах і планувати власну роботу [6].

Окремо слід виокремити рефлексивну функцію, що передбачає залучення студентів до аналізу власної мовленнєвої діяльності. Зворотний зв'язок у цьому випадку виступає не як готова оцінка, а як стимул до самостійного осмислення помилок і досягнень, що є важливою умовою розвитку навчальної автономії [1].

У процесі навчання говоріння зворотний зв'язок має враховувати баланс між точністю та плавністю мовлення. Негайна корекція може бути доречною на етапі формування мовних навичок, тоді як у комунікативних завданнях доцільнішим є відтермінований зворотний зв'язок, що не перериває мовленнєву взаємодію [3].

У навчанні письма зворотний зв'язок виконує важливу організаційну та розвивальну функції. Коментарі до письмових робіт сприяють усвідомленню структури тексту, логіки викладу та мовної точності. При цьому ефективним вважається зворотний зв'язок, орієнтований не лише на виправлення помилок, а й на розвиток умінь саморедагування [5].

У вищій школі дедалі більшого значення набуває також взаємний і самооцінювальний зворотний зв'язок, що сприяє формуванню відповідальності за результати навчання та розвитку критичного мислення студентів [2].

Зворотний зв'язок на заняттях з іноземної мови у вищій школі виконує комплекс взаємопов'язаних функцій, серед яких коригувальна, мотиваційна, регулятивна та рефлексивна. Його ефективність визначається не стільки частотою, скільки якістю, формою та відповідністю дидактичним цілям

навчання. Університетський контекст передбачає використання зворотного зв'язку як засобу розвитку автономії студентів і формування усвідомленого ставлення до мовленнєвої діяльності.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом оптимального поєднання різних форм зворотного зв'язку в навчанні окремих видів мовленнєвої діяльності та з урахуванням специфіки академічного середовища.

**Список використаних джерел:**

1. Boud, D., & Molloy, E. (2013). Rethinking models of feedback for learning: The challenge of design. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 38(6), 698–712.

2. Carless, D. (2015). *Excellence in University Assessment: Learning from Award-Winning Practice*. London: Routledge.

3. Ellis, R. (2009). Corrective feedback and teacher development. *L2 Journal*, 1(1), 3–18.

4. Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112.

5. Hyland, F., & Hyland, K. (2006). Feedback on second language students' writing. *Language Teaching*, 39(2), 83–101.

6. Nicol, D. J., & Macfarlane-Dick, D. (2006). Formative assessment and self-regulated learning: A model and seven principles of good feedback practice. *Studies in Higher Education*, 31(2), 199–218.